

Valtiovarainministeriö

valtiovarainministerio@vm.fi

anne.kauhanen-simanainen@vm.fi

26.3.2012

Lausunto Julkishallinnon tietoluovutusten periaatteet ja käytännöt-loppuraportista

Työryhmän seuraavista ehdotuksista toivottiin erityisesti näkemyksiä:

1. Näkemyksenne tietoluovutuksista perittäviä maksuja koskevista periaatteista, niiden toteuttamisesta ja vaikutuksista

Viranomaisten välisen tietojen luovutuksen tulisi olla maksutonta. Pää tietolähteiden käyttö vähentää päällekkäisiä ylläpito- ja muita hallinnollisia kustannuksia ja lisää tiedon luotettavuutta. Kaupunki tuottaa suoraan tietoa vain maanmittauslaitoksen hallinnoimaan kiinteistötietojärjestelmään ja välillisesti maastotietokantaan ja Digiroad-järjestelmään maanmittauslaitoksen yhteistyön kautta. Osa kunnan tiedoista on tulossa rajapintapalveluihin Inspire-direktiivin ja KRYSP-hankkeen myötä.

Kunnilla tulisi olla oikeus periä ainakin irrottamiskustannukset yksityisille tahoille luovutettavista tiedoista. Maksuttomuus lisäisi ainakin aluksi luovutuspyyntöjä ja myös kuntien työmäärä lisääntyisi. Raportissa on myös todettu, että uudistukset saattavat aiheuttaa tietovarantojen ylläpitäjille taloudellisia vaikutuksia mm. investointien ja ylläpitokustannusten muodossa. Kuntien rahoitus pitäisi turvata myös siltä osin.

2. Näkemyksenne julkisen hallinnon avoimen datan lisenssimallista ja sen soveltuvuudesta julkisen hallinnon sellaisiin tietoaaineistoihin, joiden luovuttamiselle ei ole mitään lainsäädäntöön perustuvia rajoituksia.

Avoimen datan lisenssimalli soveltunee sinänsä julkisen hallinnon sellaisiin tietoaaineistoihin, joiden luovuttamiselle ei ole lainsäädäntöön perustuvia rajoituksia. Lisenssimallin tulee olla niin selkeä ja yleistajuinen, etteivät käyttäjät vahingossakaan syyllisty väärinkäytöksiin. Käyttäjät kuitenkin harvoin lukevat ehtoja, ja aineiston muokkaaminen ja merkintä aineiston alkuperästä saattaa aiheuttaa väärinymmärryksiä. Muokattu versio voidaan mieltää viranomaisen asiakirjaksi, ja näin ollen luottamus viranomaisten asiakirjojen julkiseen luotettavuuteen saattaa heiketä.

3. Näkemyksenne perusrekisteritietojen käyttöehdoista ja niiden soveltamisesta perusrekisterien ja julkisen hallinnon muiden tietovarantojen tietojen käsittelyyn ja luovuttamiseen.

Perusrekisterin tietojen käsittelyä koskeissa yleisissä käyttöehdoissa on mainittu, että käyttöehdot koskevat ensisijaisesti vain sellaisia perusrekisterin tietoja, joiden käsittelyyn liittyy lainsäädännöstä johtuvia ehtoja ja rajoituksia. Soveltamisalassa on suositus käytettävistä perusrekistereistä. Suosituksessa eikä raportissa juuri muutoinkaan mainita rakennus- ja huoneistorekisteriä, vaikka se edustaa varsin suurta omaisuusmassaa ja sen käytön merkitys on huomattava.

Käyttöehtojen mukaan käyttäjä voi olla paitsi viranomainen, myös yritys, yhteisö taikka luonnollinen henkilö. Tietojen käsittelyä koskeva hakemus ja siihen annettava päätös tai lupa tulisi pääsääntöisesti tehdä kirjallisesti eikä suullisesti.

4. Näkemyksenne ehdotetuista toimenpiteistä ja tehtävistä (s. 47-50). Erityisesti on toivottu tietoa siitä, onko hallinnonalalla tai organisaatiossa tehty tietovarantojen kartoitusta esimerkiksi osana tietoarkkitehtuurityötä, missä vaiheessa se on sekä mitä suunnitelmia mahdollisesti on tietovarantojen avaamiseksi uudelleen käyttöä varten.

Selvitykset tietovarantojen yhteis- tai uudelleenkäytöstä tulisi tehdä ensisijaisesti merkittävimpien ja laajaa mielenkiintoa koskevien tietovarantojen osalta ja muiden osalta jättää selvitystyö myöhemmäksi. Lisäksi tulisi ensisijaisesti keskittyä viranomaisten välisen tietojenvaihdon helpottamiseen ja tekniseen toteuttamiseen ja myöhemmin asteittain parantaa myös yksityisten tahojen tietojensaantimahdollisuuksia. Myös maksuttomuuden toteuttaminen on ensisijaisesti kohdennettava merkittäviin tietovarantoihin ja aloitettava viranomaisten välisestä tietoliikenteestä.

Kuntien tietovarannot ovat hyvin samantyyppisiä, joten mitään erityistä lisäarvoa ei saada sillä, että valtiovarainministeriö yhteistyössä Suomen Kuntaliiton kanssa kartoittaa kaikkien kuntien tietovarannot.

Kunnat voisivat tuottaa sovitut kuntien tietovarannot yhteen paikkaan, josta tiedonhakijoiden olisi vaivatonta löytää tarvitsemansa tiedot ja käyttää niitä. Tämä olisi tarkoituksenmukaisempi ratkaisu kuin se, että jokainen kunta ja mahdollisesti sen erilliset yksiköt avaavat omat tietovarantonsa uudelleen käyttöä varten.

HÄMEENLINNAN KAUPUNKI

Juha Isosuo
Apulaiskaupunginjohtaja

Merja Korhonen
kaupunginlakimies